

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Hájka, Ph.D., a soudkyň Mgr. Heleny Nutilové a JUDr. Terezy Kučerové, ve věci

žalobce: **Ing. M. K.**, IČO X
se sídlem X
zastoupený advokátem Mgr. Jakubem Hajdučíkem
se sídlem Sluneční náměstí 2588/14, 158 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Finanční úřad pro Jihočeský kraj**
se sídlem Mánesova 1803/3a, 371 87 České Budějovice

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021, čj. 1664389/21/2211-50523-305320,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný vydal dne 16. 6. 2021 vyrozumění o výši úroku z nesprávně stanovené daně, kterým dle § 251a odst. 3 daňového řádu, s přihlédnutím k čl. II bod 11. a 12. zákona č. 283/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 283/2020 Sb.“), účinného od 1. 1. 2021, vyrozuměl žalobce o předpisu úroku z neoprávněného jednání správce daně, resp. úroku z nesprávně stanovené daně v případě daně z přidané hodnoty za zdaňovací období srpen až prosinec 2015 celkem ve výši 148 950 Kč. Žalovaný vycházel z toho, že výše úroků z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu, resp. nově dle zákona č. 283/2020 Sb. nesprávně stanovené daně, byla před a po nabytí účinnosti tohoto zákona odlišná.
2. Námitky proti tomuto vyrozumění žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl.

II. Shrnutí žaloby

3. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 20. 8. 2021 žalobu u Krajského soudu v Českých Budějovicích.
4. Žalobce namítl, že pro určení výše úroku podle § 254 daňového řádu se použije právo účinné v době, kdy dluh vznikl a trvá, tj. rok 2015. Žalovaný měl proto žalobci přiznat úrok v sazbě 14 % p. a. plus repo sazba vyhlášená Českou národní bankou. Aplikaci nové právní úpravy považuje za nepřipustnou retroaktivitu.
5. K podpoře své argumentace žalobce odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2004, čj. 5 Afs 28/2003-69, č. 438/2005 Sb. NSS, ze dne 19. 2. 2009, čj. 1 Afs 15/2009-105, č. 1837/2009 Sb. NSS, a ze dne 26. 9. 2012, čj. 9 Afs 36/2012-45, a dále usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2010, čj. 5 Afs 86/2009-55, č. 2242/2011 Sb. NSS, a ze dne 23. 11. 2011, čj. 7 Afs 59/2010-143, č. 2511/2012 Sb. NSS.
6. Žalobce uvedl, že v demokratickém právním státě musí mít adresáti právních norem skutečnou možnost seznámit se předem s jejich obsahem, tedy s rozsahem svých práv a povinností, aby mu mohli přizpůsobit své jednání. Později účinná úprava již na takové jednání nemůže mít vliv. Tyto zásady jsou vyjádřeny v zákazu retroaktivity, kterou lze rozdělit na retroaktivitu pravou, která je přípustná pouze výjimečně, a nepravou, která je přípustná tehdy, pokud je odůvodněna zásadním veřejným zájmem.
7. K tomu žalobce odkázal na nálezy Ústavního soudu ČSFR ze dne 10. 12. 1992, sp. zn. Pl. ÚS 78/92, nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 5. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 16/93, č. 131/1994 Sb., ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, č. 63/1997 Sb., ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 33/01, č. 145/2002 Sb., ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10, č. 119/2011 Sb., a (převážně prvorepublikovou) odbornou literaturu.
8. Žalobce je toho názoru, že retroaktivní aplikace zákonné úpravy je dle výše vyložených zásad nepřipustná, a to i v podobě retroaktivity nepravé. V roce 2015 zákonodárce založil legitimní očekávání, že v případě nezákonně a nesprávně stanovené daně bude daňový subjekt odškodněn úrokem dle tehdejší právní úpravy (k

- oprávnění státu „zklamat důvěru“ žalobce odkázal na rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 7. 7. 2010 sp. zn. 2 BvL 14/02, BVerfGE 127, 1-31, bod 58).
9. Ústavní soud již dříve dospěl k závěru, že o přípustnou nepravou retroaktivitu se jedná v případech, kdy zákonodárna moc představí silný veřejný zájem, odůvodněný především mimořádnými okolnostmi, který přesvědčivě převažuje oprávněný zájem daňových subjektů na tom, aby se jim dostalo starého práva, které řádně očekávaly. K tomu žalobce odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/08, č. 181/2009 Sb., body 40 a 41, ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10, č. 119/2011 Sb., bod 172, ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13, č. 162/2014 Sb., ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, č. 405/2002 Sb., ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 7/03, č. 512/2004 Sb., a ze dne 12. 7. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 9/08, č. 236/2011 Sb.
 10. V případě radikálního snížení odškodňujícího úroku obsaženého v § 254 daňového řádu platného do konce roku 2020 však zákonodárce v důvodové zprávě žádné takové důvody neuvedl.
 11. Neobstojí poukaz žalovaného na pasáž důvodové zprávy, v níž „důvododárce“ uvedl, že systémového snížení úroků na obou stranách a nastavení výše úroků, a to shodně s úpravou výše úroku z prodlení podle občanského zákoníku. Veřejný zájem je kategorie, která má svůj konkrétní obsah, jenž je spojen s konkrétními okolnostmi (k pojmu veřejný zájem žalobce poukázal na odbornou literaturu a dále nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 3. 1996, sp. zn. I. ÚS 198/95).
 12. Veřejný zájem je zjišťován na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek, přičemž musí být zřejmé, proč veřejný zájem převážil nad řadou soukromých, partikulárních zájmů. To důvodová zpráva k zákonu č. 283/2020 Sb. neobsahuje.
 13. Žalovaný namítá, že nemůže postupovat jinak než aplikovat doslovné znění zákona. Prioritu má však ústavně konformní výklad (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 3. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 48/95, č. 121/1996 Sb.). Toho si je daňová zpráva vědoma, neboť tak v jiných typech případů v návaznosti na judikaturu Nejvyššího správního soudu ve věcech Kordárna (rozsudek ze dne 25. 9. 2014, čj. 7 Aps 3/2013-34, č. a EP Energy Trading (rozsudek ze dne 16. 7. 2020, čj. 1 Afs 445/2019-47, č. 4055/2020 Sb. NSS) postupuje.
 14. Je mylná úvaha žalovaného, dle níž dochází-li ke vzniku úroku každý jednotlivý den, kdy jsou splněny podmínky pro jeho vznik, a to i v době účinnosti nové právní úpravy, nejedná se ani o nepřipustnou nepravou retroaktivitu. Je totiž rozporná se shora citovaným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 7 Afs 59/2010-143
 15. Pro případ, že by krajský soud dospěl k závěru, že uvedenou neústavnost nelze odstranit ústavně konformním výkladem, žalobce navrhl, aby předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení věty poslední bodu 11 přechodných ustanovení zákona č. 283/2020 Sb.
 16. Závěrem navrhl, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve svém vyjádření předně shrnul relevantní právní úpravu a skutkový stav věci. K věci samé akcentoval především to, že úrok vzniká nově každý den, kdy trvají podmínky pro jeho vznik. Jedná se o obecnou vlastnost všech úroků bez ohledu na to, zda je vznik úroku daňovému subjektu či správci daně znám v de jeho vzniku nebo je zjištěn až zpětně (typicky v případě nesprávně stanovené daně). Úrok je tedy vypočítáván za každý jednotlivý den samostatně. Jelikož se nová výše úroku uplatní až od účinnosti nové právní úpravy, nejedná se v takovém případě o pravou retroaktivitu.
18. Úprava úroků v daňovém řádu zahrnuje hmotněprávní i procesní aspekty. Zatímco na vznik a existenci úroků novou právní úpravu aplikovat nelze, nové procesní předpisy lze aplikovat i zpětně. V této souvislosti žalovaný poukázal na čl. II body 11. a 12. zákona č. 283/2020 Sb., které upravují právě aplikovatelnost nové hmotněprávní a procesní úpravy. Věcným důvodem pro aplikaci nové právní úpravy je pak požadavek právní jistoty, srozumitelnosti a hospodárnosti, které svědčí proti zachování dvou paralelních procesních režimů (viz důvodová zpráva k zákonu č. 283/2020 Sb.). Úrok z neoprávněného jednání správce daně tak mohl vzniknout pouze do 31. 12. 2020, zatímco (nově upravený) úrok z nesprávně stanovené daně mohl vzniknout až od účinnosti zákona č. 283/2020 Sb., tj. od 1. 1. 2021.
19. Uvedené je dle žalovaného v souladu s žalobcem citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu čj. 1 Afs 15/2009-105.
20. K namítané retroaktivitě žalovaný nejprve poukázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 283/2020 Sb., z níž vyplývá mimo jiné to, že systémové oboustranné snížení úroků je vedeno snahou o odstranění výjimek a posílení principu rovnosti ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod. Úrok, který představuje určitou formu reparace, by dle žalovaného měl být v rámci právního řádu vnímán jednotně.
21. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že se zákazu retroaktivity nedopustil. V této souvislosti odkázal na již shora uvedený náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/01 a dále na náleží ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 558/06, ze dne 31. 8. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07, č. 88/2008 Sb., ze dne 12. 7. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 9/08, č. 236/2011 Sb., a ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, č. 63/1997 Sb.
22. Žalovaný se neztotožnil s tím, že by jeho postup byl v rozporu s žalobcem citovaným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 7 Afs 59/2010-143. Z citovaného rozhodnutí nevyplývá, že by se výše úroku nemohla v průběhu času prostřednictvím novelizací měnit. Na podporu své argumentace žalovaný odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 2. 2021, čj. 62 Af 24/2019-249.
23. Žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Právní hodnocení krajského soudu

24. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání dle § 51 s. ř. s.
25. Žaloba není důvodná.

26. V nyní posuzovaném případě vedou účastníci řízení spor o tom, zda na lze na úrok z neoprávněného jednání správce daně, resp. úroku z nesprávně stanovené daně, který kontinuálně vznikal v rozmezí let 2019 až 2021 uplatnit odlišnou sazbu platnou před a po účinnosti zákona č. 283/2020 Sb. od 1. 1. 2021.
27. Posledně citovaný zákon změnil mimo jiné dikci § 254 daňového řádu, a snížil tím úrokovou sazbu, která původně činila 14 % p. a. plus repo sazba vyhlášená Českou národní bankou, na 8 % p. a. plus repo sazba. Tím zákonodárce uvedl do souladu výši úroků v daňovém právu s úpravou obsaženou v občanském zákoníku.
28. Pro posouzení věci je klíčové, že zákon č. 283/2020 Sb. obsahuje v čl. II bodu 11. přechodné ustanovení následujícího znění: „*Úrok podle zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, u něhož ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona trvají podmínky pro jeho vznik, se uplatní do dne předcházejícího dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona se na tento úrok uplatní zákon č. 280/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*“ Citované zákonné ustanovení tedy počítá s tím, že úrok, jehož právní základ vznikl před nabytím účinnosti tohoto zákona, bude nadále počítán s nově stanovenou sazbou.
29. Na rozdíl od žalobce se krajský soud nedomnívá, že by citované ustanovení mělo protiústavní účinky v podobě nepřipustné retroaktivity. Žalobce totiž svou argumentaci staví primárně na předpokladu, dle něhož se výše úroku nemůže se změnou právní úpravy v čase měnit; s tímto závěrem se krajský soud neztotožnil.
30. Žalobce v této souvislosti vychází z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 7 Afs 59/2010-143, podle něž „[p]ro úrok, jenž je třeba vnímat jako cenu finančních prostředků v čase, která je dána úrokovou mírou, je totiž rozhodným právem právo účinné v době, kdy dluh vznikl a trvá“. Na tuto konstrukci pak žalobce navázal prakticky veškerou další žalobní argumentaci, neboť z ní dovozuje nemožnost změny hmotněprávního vztahu v důsledku pozdější změny zákona. Nelze však přehlédnout, že rozšířený senát neposuzoval situaci, kdy rozdílnou sazbu úroku v důsledku nové právní úpravy výslovně stanoví přechodné ustanovení, nýbrž vyjádřil obecně platné pravidlo platné tehdy, pokud taková přechodná úprava chybí.
31. Toho si Nejvyšší správní soud povšiml v relativně nedávném rozsudku ze dne 17. 2. 2021, čj. 7 Afs 351/2019-24, dle kterého „zákon č. 267/2014 Sb. neobsahuje přechodná ustanovení ke změně § 252 odst. 2 daňového řádu, která by upravovala časovou působnost provedené změny zákona na již vzniklé nedoplatky trvající ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Tímto se uvedená změna § 252 daňového řádu liší od jeho aktuální změny provedené zákonem č. 283/2020 Sb., jímž byl změněn § 252 mimo jiné v otázce výše úroku z prodlení, která nově odpovídá výši úroku z prodlení podle občanského zákoníku. Zákon č. 283/2020 Sb. totiž obsahuje přechodné ustanovení ke změně § 252 v čl. II, bodě 11. To výslovně stanovuje pravidlo, jak provedená změna dopadá na již vzniklé nedoplatky trvající ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona.“
32. Nejvyšší správní soud následně uzavřel, že „správní orgány byly při uplatnění úroku z prodlení v posuzované věci **pro absenci přechodných ustanovení** ke změně § 252 odst. 2 daňového řádu vázány právními předpisy platnými v době vzniku dluhu na dani. Skutečnost, že samotný úrok z prodlení vzniká každým dnem trvání prodlení, je tudíž nerozhodná. Stejnou logikou ostatně postupoval Nejvyšší správní soud rovněž při

posuzování časové působnosti § 254a daňového řádu upravujícího úrok z daňového odpočtu, který byl do zákona vložen rovněž bez výslovné zákonné úpravy své působnosti na již založené a trvající hmotněprávní nároky (srov. rozsudky ze dne 28. 2. 2017, č. j. 2 AfS 15/2017 - 23, a ze dne 19. 6. 2019, č. j. 7 AfS 373/2018 - 39)“ (důraz doplněn).

33. Tyto závěry považuje krajský soud za zcela aplikovatelné i v nynějším případě. Lze z nich totiž dovodit, že „nedělitelnost“ hmotněprávní úpravy úroků dle daňového řádu v průběhu času se týká těch případů, kdy nová právní úprava přechodná ustanovení neobsahuje, a je tedy nutno vycházet z obecných pravidel účinnosti právní úpravy. Právě a jedině v těchto případech je bez významu skutečnost, že úrok nově vzniká každým dnem, kdy jsou pro to splněny podmínky.
34. Jak již krajský soud shora uvedl, zákon č. 283/2020 Sb. obsahuje v čl. II bodu 11. shora citované přechodné ustanovení, které zachovává sazbu pro úroky vzniklé do nabytí účinnosti tohoto zákona a novou sazbu stanoví pouze pro úroky budoucí. Za této situace je však již zcela relevantní pravidlo obsažené v § 251a odst. 1 daňového řádu, dle něhož „[ú]rok vzniká za každý jednotlivý den, kdy jsou splněny podmínky pro jeho vznik.“ Z toho ostatně vycházel i zákonodárce, který v důvodové zprávě k zákonu č. 283/2020 Sb. ze dne 27. 4. 2020, sněmovní tisk č. 841/0, uvedl, že „[u]rčení pevné hranice pro vznik úroků je umožněno zejména skutečností, že jak podle dosavadní, tak podle budoucí úpravy platí, že úroky vznikají za každý jednotlivý den, jsou-li v daném dni splněny podmínky pro jejich vznik. Dosavadní úroky tak mohou naposledy vzniknout za den předcházející nabytí účinnosti navrhovaného zákona, zatímco úroky podle nové úpravy nejdříve za den, kdy tato úprava nabyla účinnosti.“ Za každý další den, kdy jsou splněny zákonné podmínky, tak vzniká nový nárok na úrok, který je ve světle shora uvedeného nutno posuzovat samostatně.
35. Zákon č. 283/2020 Sb. tudíž nikterak neovlivnil dosavadní hmotněprávní vztah mezi žalobcem a žalovaným, nýbrž mění obsah takového vztahu, který po účinnosti tohoto zákona teprve nově (každý den při splnění zákonných podmínek) dále vznikal. Za této situace krajský soud neshledal, že by zákon č. 283/2020 Sb. působil retroaktivně (ať již v podobě retroaktivity pravé či nepravé), jelikož v dané dopadá souvislosti pouze na vztahy budoucí.
36. I kdyby však krajský soud připustil, že se v případě úroku dle daňového řádu jedná o jediný nedělitelný hmotněprávní vztah, pak by zákon č. 283/2020 Sb. mohl v souvislosti se změnou sazby úroků působit pouze ve formě retroaktivity nepravé, pro kterou „platí, že právní vztahy vzniklé za platnosti práva starého se spravují tímto právem až do doby účinnosti práva nového, poté se však řídí tímto novým právem. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní úpravy a právní nároky z nich vzniklé se řídí původní, zrušenou, právní normou. Obecně platí, že v případech časového střetu staré a nové právní normy se použije nepravá retroaktivita“ (viz shora citovaný nálezn Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/01).
37. Například též ve shora citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 53/10 Ústavní soud konstatoval, že zákaz retroaktivity „se zásadně vztahuje pouze na případy pravé retroaktivity, nikoliv retroaktivity nepravé. **Posléze uvedený typ retroaktivity je naopak obecně přípustný.** Obsahem tohoto zákazu jako ústavního principu zároveň není vyloučení jakéhokoli zpětného působení právní normy, **nýbrž pouze takového, jež současně představuje zásah do principů ochrany důvěry v právo, právní jistoty, resp. nabytých práv**

(srov. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96 - viz výše; nálezy ze dne 13. března 2001 sp. zn. Pl. ÚS 51/2000, N 42/21 SbNU 369; 128/2001 Sb.; nálezy ze dne 6. února 2007 sp. zn. Pl. ÚS 38/06, N 23/44 SbNU 279; 84/2007 Sb.)“ (důraz doplněn). V posuzované věci se o takový nepřipustný případ nepravé retroaktivity nejedná.

38. Žalobce upřednostňuje princip důvěry v právo primárně s tím, že adresáti právních norem musí mít možnost seznámit se předem s jejich obsahem, tedy s rozsahem svých práv a povinností, aby mu mohli přizpůsobit své jednání. Předvídatelnost práva je ostatně určitým leitmotivem zásad, na které poukázal Ústavní soud.
39. Není však zřejmé, jaký potenciální vliv na žalobcovo jednání by změna výše úroků stanovená zákonem č. 283/2020 Sb. vůbec mohla mít, a to již proto, že ke zjištění důvodu vzniku úroku došlo až zpětně. Kromě obecných floskulí žalobce v této souvislosti nic konkrétního neuvádí. Žalobce přitom jen stěží mohl vznik úroku z neoprávněného jednání správce daně, potažmo nesprávně stanovené daně s jistotou předvídat. Zároveň nemohl spoléhat na to, že se výše případného úroku v průběhu času nesníží, neboť sazba úroku se dle staré i nové úpravy odvíjí též od repo sazby stanovené Českou národní bankou, a může proto v čase doznat zásadních změn, a to i mnohem podstatnějších, než jaké přinesl zákon č. 283/2020 Sb.* Žalobci proto v této souvislosti nemohlo vzniknout žádné legitimní očekávání.
40. Krajský soud ovšem nepřisvědčil ani argumentaci, dle které zákonodárce neuvedl pro změnu výše úroků dostatečné důvody.
41. Předně k tomu krajský soud uvádí, že stanovení výše úroků se samo o sobě nikterak nedotýká stanovení daňové povinnosti, k čemuž se vyjadřuje žalobcem citovaná judikatura Ústavního soudu (nálezy sp. zn. Pl. ÚS 29/08, sp. zn. Pl. ÚS 53/10, sp. zn. Pl. ÚS 31/13 a sp. zn. Pl. ÚS 9/08; nálezy sp. zn. Pl. ÚS 3/02 se pak týká stanovení minimální výše pokuty a nálezy Pl. ÚS 7/03 řešil otázku změny sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání – jedná se tedy o zcela jinou materii, než v nyní posuzované věci). Úroky upravené v daňovém řádu představují určitý reparační/kompenzační mechanismus, na jehož úpravu nelze klást stejné nároky jako na úpravu samotných daní.
42. Z důvodové zprávy k zákonu č. 283/2020 Sb. je patrné, že změna úpravy úroků je vedena snahou o systémové sjednocení úroků v právním řádu a zároveň je reakcí na celkovou revizi daňového sankčního systému.
43. Důvodová zpráva k tomu konkrétně uvádí, že „*dochází k systémovému snížení úroků, a to oboustranně, tzn. jak u úroků hrazených daňovým subjektem v případě jeho vzniku správcem daně, tak i úroků hrazených správcem daně daňovému subjektu. Z hlediska hospodářských a finančních dopadů lze v obecné rovině předmětnou právní úpravu vnímat z pohledu daňového subjektu i správce daně jak pozitivně (potřeba finančních prostředků na úhradu případně vzniklých úroků bude nižší), tak i negativně (v případě vzniku úroku bude povinným subjektem hrazeno méně).*“

* Pro názornost lze uvést, že dle údajů České národní banky (<https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-dvoutydenni-repo-sazba-CNB/>) se v letech 1995 až 2022 repo sazba pohybovala v rozmezí od 0,05-39 %. Přitom jen v rámci úročeného období v nynějším případě (tj. od 22. 2. 2019 do 14. 6. 2021) klesla repo sazba z 1,75 % na 0,25 %. Aktuálně činí repo sazba 7 %.

44. Dále důvodová zpráva konstatuje, že „[v]ýše úroku z nesprávně stanovené daně je odvozena od výše úroku z prodlení, neboť z ekonomického hlediska oba úroky představují reparační náhradu za dobu, po kterou druhá strana nemohla disponovat s příslušnými finančními prostředky. Výše této náhrady by měla být ve všech případech stejná, což ovšem neznamená, že musí vždy pokrýt případnou škodu způsobenou nesprávným stanovením daně. Za tím účelem je v § 251d daňového řádu jasně vyjádřen vztah náhrad přiznaných v podobě úroků hrazených správcem daně a náhrady škody (popřípadě přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu). Pokud způsobená škoda převyšuje náhradu v podobě úroku za nesprávně stanovenou daň, je možné se ve zbylé části domáhat náhrady škody. Její výše bude z povahy věci odlišná v závislosti na konkrétní situaci, za níž došlo k jejímu vzniku. Svou roli zde může hrát excesivní jednání úřední osoby či způsob inkasa nesprávně stanovené daně (např. zvolený způsob daňové exekuce, rozsah zadržovaných finančních prostředků či dopad na navazující vztahy)“ (důraz doplněn).
45. K tomu krajský soud poznamenává, že taktéž jednotnost a bezrozpornost právního řádu jsou významnými hodnotami, neboť výrazně přispívají k přehlednosti právní úpravy, a tudíž i k její větší efektivitě a legitimitě. Lze taktéž přisvědčit žalovanému, že odstranění výjimek posiluje princip rovnost adresátů právních norem. Stojí-li na druhé misce pomyslných vah žalobcovo neurčité přesvědčení o neměnitelnosti výše úrokové sazby, které se nemůže opřít o jakékoli legitimní očekávání (viz shora odstavec 39), pak uvedené zásady jednoznačně převáží.
46. Krajský soud se proto nedomnívá, že by úprava obsažená v čl. II bodu 11 zákona č. 283/2020 Sb. měla protiústavní účinky, a neshledal tedy ani důvod pro předložení věci k posouzení Ústavnímu soudu.

V. Závěr a náklady řízení

47. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
48. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením před soudem vznikly nezbytné náklady důvodně vynaložené nad rámec běžné úřední činnosti, proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.
49. Závěrem krajský soud poznamenává, že ve věci namísto soudce Mgr. et Mgr. Bc. Petra Jiříka rozhodovala coby členka senátu JUDr. Tereza Kučerová, a to z důvodu ukončení stáže Mgr. Jiříka u zdejšího soudu k 31. 8. 2022. Jelikož byli účastníci řízení o možné účasti JUDr. Kučerové na rozhodování (z pozice první náhradnice) již poučeni, krajský soud jim informaci o novém složení senátu již nezasílal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

České Budějovice 9. prosince 2022

JUDr. Michal Hájek, Ph.D. v. r.
předseda senátu